

ANKARA İLİ, BEYPAZARI İLÇESİ, DERBENTÇİK KÖYÜ CAMİİ REKONSTRÜKSİYON ÖNERİSİ

ANKARA CITY, BEYPAZARI TOWN, DERBENTÇİK VILLAGE MOSQUE RECONSTRUCTION PROPOSAL

Ercan AKSOY¹

Özet

Bu çalışmada Ankara İli, Beypazarı İlçesi, Derbentçik Köyü'nde bulunan Derbentçik Camiisi'nin Rekonstrüksiyon önerisi sunulmuştur. Caminin yeterince korunamamış olması ve en uygun nasıl yaşatılabileceği en büyük problemdir. Bunun çözümü için yapı yerinde incelenmiş, ölçüleri alınmış, veriler değerlendirilmiş ve çözüm önerisi getirilmiştir. Bu doğrultuda en iyi yöntemin rekonstrüksiyon olması gerektiğine karar verilmiştir. Çalışma sonucunda kesin verilere ulaşılmış, benzer yapılar bulunmuş ve cami ile karşılaştırılarak restitüsyon bulguları ortaya koyulmuştur. Bulgular diğer yapılar için de rekonstrüksiyonun hangi şartlarda yapılabileceğine ışık tutacaktır.

Anahtar kelimeler: Beypazarı, Derbentçik, Cami, Rekonstrüksiyon, Restorasyon.

Abstract

If the preservation of the historical structures has not been possible in some cases, it is possible that rebuilding them with sources that we have. In the light of information that obtained with certain and accurate documents rebuilding them with its original state can be defined as reconstruction. In this study, it is presented that Derbentçik Mosque's, which is in Ankara Province, Beypazarı District, Derbentçik Village, reconstruction proposal. The biggest problem is that mosque

¹ Yüksek Mimar, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi.
E-mail: ercanaaksoy@hotmail.com

is not preserved enough and how it can be best managed. For its solution, structure examined in its place, its measures are taken, data are evaluated and offered a solution. In this direction, it is decided that the best method is reconstruction. As a result of the study certain data are reached, similar structures are found and with comparing the mosque restitution findings are revealed. The findings will shed the light for other structures in what conditions that reconstruction can be made.

Key words: Beypazarı, Derbentçik, Mosque, Reconstruction, Restoration.

GİRİŞ

Tarihi yapıların korunması günümüzde büyük bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Çoğu yapının bakımsızlık, terk edilmişlik, vandalizm gibi nedenlerle mevcut durumunu koruyamaması veya yıkılması sonucu tarihi kültür varlıkları yok olmaktadır. Bu yapıların korunması muhakkak gerekli olsa da korunamadığı durumlarda izlerinden ve araştırmalardan yola çıkarak tekrar ayağa kaldırılması önem arz etmektedir. Ancak rekonstrüksiyon yapılabilmesi için elimizde özgün bilgi ve belgelere dayanan bir restitüsyon altlığının olması, yapının özgün haline ulaşma konusunda herhangi bir şüphe olmaması gerekmektedir. Aslına uygun yapılmayan uygulama rekonstrüksiyon değil ancak bir benzetme olacaktır. Rekonstrüksiyon için tarihi, estetik, duygusal, yasal ve kentsel nedenler ve gerekçelerin incelenmesi, bilimsel veriler ışığında rekonstrüksiyon için gerekli şartların oluşup oluşmadığının bilinmesi gerekmektedir².

Derbentçik Camii Ankara'nın tarihi dokusu korunan bir ilçesi olan Beypazarı'na bağlı eski Derbentçik Köyü'nde bulunmaktadır. Camiye ilişkin geçerli belgelerin bulunması ve karşılaştırmalı çalışma yapılabilmesi amacıyla rekonstrüksiyon yapılması uygun görülmüş ve çalışmada bu konu seçilmiştir. Mevcutta köye dair hiçbir yapı veya iz bulunmazken sadece caminin yıkıntı şeklinde kalan duvarları ve yapıya nazaran daha sağlam şekilde kalabilmiş minaresi izlenmektedir. Yapının tüm olarak ortadan kalkmaması ve duvarlarının bir kısmının ayakta olması önem arz etmektedir.

Çalışma 2017 yılı temmuz ayında tamamlanmış ve bu kapsamda yapının mevcut durumu ileri belgeleme tekniği olan lazer tarayıcı ile belgelenmiş, restitüsyona yönelik eski fotoğraflar ve kaynaklar araştırılmış, yakın çevredeki ve aynı özellikteki diğer yapılar incelenmiş, rekonstrüksiyon projesi oluşturularak yapı ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır.

Derbentçik Camii Konum ve Özellikleri

1- Beypazarı İlçesi ve Derbentçik Köyü Genel Analizi

İç Anadolu Bölgesi sınırlarında, Ankara'nın 99 km. kuzeybatısında yer alan Beypazarı, Ankara iline bağlı ilçe merkezidir. Kuzeyinde Bolu ili Kıbrısçık ve Seben ilçeleri, batısında Nallıhan ilçesi ve Eskişehir ili, güneyinde yine Eskişehir ili ve Polatlı ilçesi ile doğusunda Ayaş, Güdül ve Çamlıdere ilçeleri yer almaktadır. Yüzölçümü 1868 km² olan ilçenin rakımı 675 m.dir.³

Beypazarı ve çevresindeki yerleşik hayatın ilk izleri; arkeologların ele geçirilmiş buluntular ışığında, M.Ö. 3. Binin ikinci yarısına indirdikleri Tunç Çağı topluluklarına aittir⁴.

Bölge genelinde karasal ve yarı kurak bir iklim görülmele birlikte, hâkim olan rüzgârlar kışın kuzeydoğu yönünden esen poyraz ile yaz aylarında güneybatı yönünden esen

² Karahan, 2010: s. 1.

³ Anonim, 1973: s. 60.

⁴ Özgüç, 1945: s. 291-292, Kansu 1952: s. 382.

lodostur.⁵

Derbentçik Köyü ise Beypazarı İlçesi'ne bağlı, tarihi kent merkezinin yaklaşık 3 km kuzeydoğusunda yer alan, günümüzde tamamen terk edilmiş eski bir yerleşim alanıdır. Derbentçik Camiisi'nin konum olarak eski yerleşim alanının merkezinde kaldığı düşünülmektedir.

Derbentçik Köyü hakkında "Halk arasında "Acı", "Acı Suyu" ya da "Kimya Pınarı" olarak da tanınan bu mevki, XV.-XVI. yüzyıl Osmanlı Tahrirlerine "Cema'at-ı Debendçik" olarak kaydedilmiştir. İnözü Vadisi'nden kuzeydoğu yönünde ayrılıp, yine bir vadi topografyası gösteren bölgede kurulan Derbendcik'te 1573 sayımına göre 72 hane, yani ortalama 250-300 kişilik bir nüfus yaşıyordu." denilmektedir.⁶ Yine aynı şekilde "Bölgenin tarihi stratigrafisine yönelik herhangi bir arkeolojik kazı veya yüzey araştırması yapılmamış olmakla birlikte, Derbendcik Camii dışında, yakın çevrede köprü ve çeşme türü su yapılarına ait kalıntılar, yerleşim tarihine belli ölçüde ışık tutmaktadır. Mevcut yüzey buluntuları itibarıyla Derbendcik mevkiinin Osmanlı arkeolojisine yönelik önemli veriler içerdiğini söyleyebiliriz." denmiştir.⁷

Yakın çevresinde sadece bir tane çeşme bulunan cami eğimli arazide olmakla birlikte etrafında başka bir yapı bulunmamaktadır (Resim 1).

2- Plan Düzeni

Derbentçik Camii, Derbentçik Köyü'nde ve yerleşim bulunmayan bir alanda, 572 m²lik bir parselin kuzey kısmında konumlandırılmıştır. Yapının kuzeyindeki yol ile ilçe bağlantısı sağlanmaktadır. Parseli kuzeyden güneye doğru azalan bir eğimle alçalmasının yanında, güneyinde yer alan Kumsürey Çayı'na doğru 2 adet tali yol mevcuttur. Günümüzde çayın suyu çekilmiş vaziyette, kuru haldedir. Yapının doğu ve kuzeyi çok sayıda bitki oluşumu ve ağaçla kaplı şekildedir.

Cami, tek sahnalı harim mekânına ve zeminde dikdörtgen plana sahiptir. Yaklaşık olarak 13.00 m. x 10.00 m. ebatında olan yapının bütün duvarları neredeyse tamamen yıkılmıştır (Resim 2A). Ayakta olan kısımları ise zaman geçtikçe bozulmaya başlamıştır.

Yapı arsası minareyi de kapsayacak şekilde ve güney tarafına uzantı şeklinde devam etmektedir. Bahçede sert zemin olmamakla birlikte yıkılan cami duvarlarının taşları ve sık bir bitkileşme görülmektedir. (Resim 2B)

Tek katlı ve tek mekândan oluşan yapıda sadece harim mekânı bulunmaktadır. Ancak harimin güney duvarı neredeyse tamamen, diğer duvarları da kısmen yıkılmıştır. (Resim 2C) Camiye nazaran daha iyi durumda olan minare ise taş bir kaide üzerine tuğla ile örülmüş, şerife kısmından itibaren petek bölümü ve külahı yıkılmıştır. Minare konum olarak caminin güneybatı köşesinde, ayrı olarak görülür.

Yapıya normal şartlarda kuzey cephenin ortasında bulunan kapı ile girilmekte iken şu anda yıkık duvarların her bir noktasından girilebilmektedir ve harim mekânına ulaşılmaktadır. Minare girişi ise doğu cephe de bulunmaktadır.

Yapıya giriş kuzey cephenin orta aksında bulunan kapı açıklığından (Resim 3A) yapılması gerekirken, hem bu kısmın yıkılmış olması hem de diğer duvarların büyük çoğunluğunun yıkılmasından dolayı her yerden yapılabilmektedir. Harim kısmının zemini toprak dolgu ve çalılıklar ile doludur (Resim 3B). Yapının çatısı günümüzde izlenememektedir (Resim 3C). Yıkılmış olan kısımlar hariç incelediğimizde batı duvarında iki adet pencere açıklığı görülmektedir (Resim 3D). Kuzey cephede bulunan kapı açıklığının hemen doğusunda ve batısında birer adet niş bulunur (Resim 3E). Minberi bulunmayan

⁵ Şener, 1997: s. 7-8.

⁶ Barkan, Meriçli, 1988.

⁷ Bozkurt, 2004.

caminin mihrabı büyük oranda yok olmuş, sadece kavisli kısmın alt bölümü yerinde mevcut kalabilmiştir (Resim 3F).

3- Yapım Sistemi ve Malzeme Kullanımı

Cami, moloz taş ve ahşap hatıllar kullanılarak yapılmış, yığma şeklinde bir strüktüre sahiptir. Duvar kalınlıkları doğu ve batı da 80 cm., kuzeyde 85 cm., güneyde ise 75 cm.dir. Kuzeybatı ve güneydoğu köşelerde kesme taş kullanımı görülmektedir. Duvarın içinde bulunan ahşap hatıllar dışında pencere üst ve altlarında da ahşap hatıl ve lentolar kullanılmıştır. Batı duvarının dış yüzeyinin kuzey ucu ile iç yüzünün neredeyse tamamında sıva kalıntıları bulunmaktadır. (Resim 5)

4- Mimari Elemanlar

Kapılar: Mevcutta caminin kapı açıklığı net olarak görülebilmesine karşın bir kapısı bulunmamaktadır.

Pencereler: Mevcutta caminin batı duvarında ikisi sağlam olarak duran, bir tanesinin ise büyük bölümü yıkılmış olan üç adet pencere açıklığı vardır. Ancak kapıda olduğu gibi yapının pencere doğramalarına ilişkin bir iz yoktur.

Nişler: Camini kuzey duvarında ve girişin hemen yanında, derinlikleri yaklaşık 30 cm. olan iki adet niş bulunmaktadır.

Mihrap: Mihrap büyük ölçüde yıkılmış olmakla birlikte alt kotuna ait kavisli bölüm halen ayakta. Mihrabın sağlam olan kısmının yüzeyinde sıva izleri durmaktadır.

Minare: Yapının minaresi yapıya göre çok daha sağlam kalabilmiş ancak şerefe üstündeki mimari elemanlar (petek, külah) yıkılmıştır. Ancak yine de mimari özelliğini koruyan tek şerefeli minare, yaklaşık 2.75 m. x 2.35 m. ebatlarında ve 1.20 m. yüksekliğinde olan kareye yakın dörtgen plânlı bir zemin platformunun üzerinde yükselir. Kaide, düzgün olmayan altıgen planlıdır. Kaideden sonra üçgenlerden oluşan yaklaşık 2.00 m. uzunluğa sahip bir pabuçla silindirik gövdeye geçilmiştir. Pabuç kısmının üzerinde, dışbükey profilli bir taş bilezik bulunmaktadır. Minarenin silindirik gövdesi yaklaşık 506 cm. uzunluğa sahiptir ve üzerinde, dışbükey kavisli konsollar şeklinde dilimlendirilmiş bir geçişle tek şerefesi yer alır. Şerefe altı şebekesi 155 cm. yüksekliğe sahip olup tuğla ve dilim profil taşla örülüdür. Minarenin şerefesi demir korkuluklar ile sınırlanmıştır.

Restitüsyon Önerisi

1- Restitüsyon Kaynakları

Restitüsyon 2 dönem olarak düşünülmüş, farklı dönemlerdeki eklentiler çizimlerde gösterilmiştir (Resim 6 – Resim 7). Ayrıca restitüsyon kaynakları 5 farklı aşamada değerlendirilmiştir.

1. Birinci Derece Güvenilirlik Kaynakları: Yapının kendisinden gelen veriler bu içerikte değerlendirilmektedir. Yapıda izi bulunan ancak tamamlama gereken alanlardır.

2. İkinci Derece Güvenilirlik Kaynakları: Yapının kendi içinde karşılaştırılması ile elde edilen verilerdir. İzi belli olan pencerenin hemen yanındaki ile aynı ölçüde olması gerektiği gibi çıkarımlardır.

3. Üçüncü Derece Güvenilirlik Kaynakları: Yapının benzer yapılarla karşılaştırılması ile elde edilen verilerdir. Mevcutta izlenemeyen pencere doğramalarının şekilleri diğer yapılarla karşılaştırılarak önerilmektedir.

4. Dördüncü Derece Güvenilirlik Kaynakları: Mimari gereklilik sonucu olması gereken veriler bu içerikte değerlendirilmektedir. Mevcutta olmayan ancak gerekli olan elemanların eklenmesi önerilir.

5. Beşinci Derece Güvenilirlik Kaynakları: Yazılı kaynaklar sonucu olması gereken veriler bu içerikte değerlendirilmektedir. Yıkılmadan önce çekilen fotoğraflar veya yazılı kaynaklarda geçen verilere dayanan bilgilerdir.

Restitüsyon ikinci döneminde, köşelerdeki kabayonu kesme taşlar, orta kısımlarda moloz taş duvarlar ve bu yığma duvarların içerisinde yer alan ahşap hatıl kullanımı, dikdörtgen ahşap pencereler ve üst örtü olarak kullanılan beşik çatı, iç kısımda ise düz ahşap kaplamalı tavanı ile alçı kalıplama tekniği ile yapılmış olan tezyinatlı mihrabı, Derbentçik Camii'nin çevredeki diğer XIX. yüzyıl camileri ile olan benzer özelliklerini oluşturmaktadır. Ancak Derbentçik Camii alçı mihrap bordüründe görülen bitkisel süsleme düzeni bölgede genellikle rastlanılan ve büyük oranda XIX. yüzyıl son çeyreğine tarihlenen diğer alçı mihrap süslemelerinden ayrılabilir. Bundan dolayı caminin diğer yapılara nazaran daha erken tarihte inşa edilmiş olabileceği düşünülmektedir. Mimari özelliklerine bakıldığında Derbentçik Camii'nin XIX. yüzyılın ilk çeyreği ile üçüncü çeyreği arasında inşa edildiğini söyleyebiliriz. Günümüzde, minaresi şerefeden itibaren yıkıktır ve caminin inşasından daha sonraki bir tarihte yapıldığı ve bundan sonra da onarım gördüğüne kanaat getirilebilir.⁸

2- Karşılaştırmalı Çalışmalar

Karşılaştırmalı çalışma yapılırken yöredeki mevcut yapıların pencereleri, döşeme kaplamaları, iç sıvaları, kapıları, mihrapları ve çatıları göz önünde bulundurulmuştur. Bu bağlamda Derbentçik Camiisi ile benzerlikleri bulunan Taşören, Beytepe ve Hacılar camilerine ilişkin mimari öğeler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (Resim 8).

Rekonstrüksiyon Yaklaşımı ve Önerisi

Derbentçik Camiisi için genel yaklaşım yapının özgün haliyle ayağa kaldırılması ve tekrar kullanılabilir hale getirilmesidir. Caminin mevcutta izlenebilen duvarlarının statik açıdan sorunlu olması, duvarlarda meydana gelen ayrılmalar ve ahşap hatıllardaki çürümelerden dolayı tamamen yıkılarak yeniden inşa edilmesi en iyi yol olarak görülmektedir. Bu bağlamda eldeki kesin verilere dayanarak oluşturulan restitüsyon projesine uyulmak suretiyle ve yapılan karşılaştırmalı çalışmalar sonucunda rekonstrüksiyon önerisinde bulunulmuştur. Özgün halinde cami olarak kullanılan yapıya yine cami ve kuran kursu işlevi uygun bulunmuştur. Bununla birlikte camiden sonra yapılmış olan minarenin de özgün nitelikler içermesi ve kendine özgü dönem özellikleri sergilemesinden dolayı korunmasının uygun olacağına karar verilmiştir. Bu bağlamda Venedik Tüzüğü'nün 12. maddesi ana kıstas kabul edilmiştir. Maddede "Eksik kısımlar tamamlanırken, bütünlü uyumlu bir şekilde bağdaştırılmalıdır; fakat bu onarımın, aynı zamanda sanatsal ve tarihi tanıklığı yanlış bir biçimde yansıtmaması için, özgünden ayırt edilebilecek bir şekilde yapılması gereklidir" ibaresi yer almaktadır.⁹

Rekonstrüksiyon açısından getirilen diğer çözüm önerileri;

- § Yapının beden duvarlarının, restitüsyon verileri doğrultusunda, yer yer ahşap hatıl kullanılarak moloz taş ve köşelerde kaba yonu kesme taş örgü şeklinde örülüp, içlerlek horasan derz dolgusu yapılması,
- § İçer bakan duvarlar horasan sıva ile sıvanıp, kireç badana ile boyanması,
- § Yapının döşemesinin restitüsyon verileri doğrultusunda ahşap kaplama olarak ve kaplama altına zemin stabilitesini de artırmak amacıyla ahşap kadron, grobeton ve blokaj yapılması, ayrıca projesine göre ahşap süpürgelik çakılması,
- § Yapının çitallı ahşap tavan kaplaması ve tavan silmesi yapılması,
- § Karşılaştırmalı çalışmalardan elde edilen verile ışığında yapıya ahşap çakma bir kapı yapılması,
- § Yerindeki ölçülerine uygun olarak ahşap giyotin pencereler ile önlerine ahşap parmaklıklar yapılması,

⁸ Bozkurt, 2016: s. 22-23.

⁹ Venedik Tüzüğü, 1964.

- § Alçı kalıplama tekniği ile mevcutta izlenen mihrabın aslına uygun olarak yeniden yapılması,
- § Yapının çatı örtüsünün beşik çatı olarak kapatılması, çatı saçak ucuna sac yağmur oluğu ve yağmur iniş borusu yapılması, ayrıca çatı kaplamasının alaturka kiremit kaplama yapılıp, kaplama altına su ve ısı yalıtımı serilmesi,
- § Saçak uçlarına ahşap alınlık yapılması,
- § Yeraltı ve yağmur suyunun yapı duvarlarından drenaj sistemiyle uzaklaştırılması ve gerekli yerlerde yalıtım uygulanması,
- § Yapı çevresine andezit taş kaplamalı tretuvar yapılması,
- § Yapının etrafında yer alan ağaçlar ve bitkisel oluşumların sökülerek parsel sınırını da belirleyecek şekilde peyzaj açısından ağaç dikimi yapılması,
- § Minareye muhdes eklenti moloz taş duvarın yıkılarak kaidesi kesme taş ile tamamlanması,
- § Strüktürel açıdan sağlam olan minareye ahşap giriş kapısı yapılarak ve kapı üzeri bur-sa kemeri çürütme yöntemi ile tamamlanarak düzgün kemer formu sağlanması,
- § Minarenin şerefe ve şebeke kısmındaki tuğla ve kesme taşların yerindeki ölçü ve de-tayına uygun olarak yenileri ile değiştirilmesi,
- § Gövde de yer alan sıvaların itinalı bir şekilde raspalanarak, tekrar horasan sıva ve harç ile yerine göre sıva ve içerlek derz uygulaması yapılması,
- § Minarenin petek kısmının harman tuğla kullanılarak, külah kısmının ise ahşap iskelet üzerine kurşun kaplama yapılarak yeniden inşa edilmesi,
- § Minarenin mevcuttaki demir korkulukları sökülerek eğilme ve bozuklukları düzeltile-rek yerine yeniden monte edilmesi,
- § Yapıda kullanılacak ahşap elemanlarının tümünün daldırma yöntemi ile emprenye edilmesi,
- § Eklenecek tüm ahşap yapısal ve mimari elemanlara güneşin UV etkisine karşı, ahşap içindeki su dengesini bozmayan ve ahşabın reçine kusmasını engelleyen koruyucu sür-ülmesi¹⁰,
- § Yapıda kullanılacak demir korkuluklara iki kat antipas sürüldükten sonra iki kat sen-tetik boya sürülmesi,
- § Yapının elektrik tesisatının sıva altı kablo kanalları vasıtası ile yapılması,
- § Caminin ısıtma sisteminin split klima ile yapılması, şeklinde belirlenmiştir.

Sonuç

Bir coğrafyadaki geçmiş kültürleri ve teknolojik evrimi en iyi şekilde gösteren tarihsel yapıların, sahip oldukları kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması bir zorunluluktur. Ülkemizin de üye olduğu pek çok uluslararası antlaşmayla tarihsel yapı ve anıtların korunması garanti altına alınmıştır.

Tarihi yapıların rekonstrüksiyonu konusunda en önemli nokta elde kesin verilerin bulunması, net kaynaklara ulaşılabilmesi ve şüphe bırakmayacak şekilde aslına uygun olarak yapılmasıdır. Elde kesin yargıya varılacak veriler olmadığı durumda yanlış bir rekonstrüksiyon yapılmasındansa, yapıyı tamamlamadan olduğu gibi korumak çok daha doğru bir karar olacaktır. Çünkü yapının özgün haline doğru şekilde ulaşılmadan yapılan bir uygulamada hem yapının kimliği değiştirilmiş hem de niteliği kaybedilmiş olacaktır.

Bu çalışmada incelenen Derbentçik Camii strüktür ve korunmuşluk açısından çok kötü bir durumdadır. Nitekim yapının büyük çoğunluğu yıkılmış, duvarlarının bir kısmı ayakta kalabilmiştir. Kalan duvarlarında strüktür açısından sağlam olmaması ve aynı şekilde

¹⁰ Şenocak, Sağıroğlu, 2016: s. 391-401.

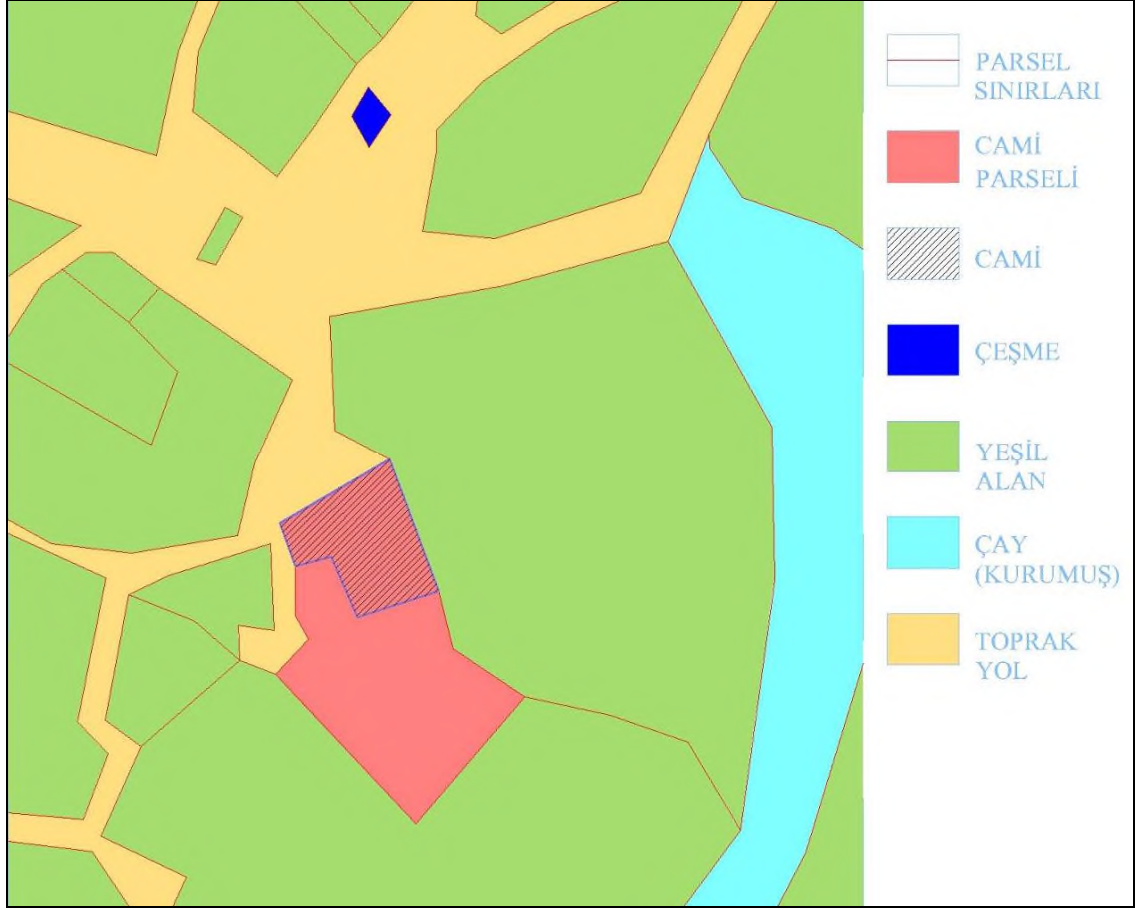
korunarak üzerine tamamlama yapılmasının imkansız olmasından ötürü camide rekonstrüksiyon yapılması zorunludur. Bu bağlamda, elde edilen verilerin güvenilir olması, karşılaştırmalı çalışmalar ile yapının tasvir edilebilmesi ve yapının izlerinden doğru verilere ulaşılabilmemesinden ötürü caminin rekonstrüksiyonunun yapılmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Araştırmalar doğrultusunda, caminin yeniden yapılması, minarenin korunması, rehabilitasyonu ve özgün niteliklerinin ortaya çıkarılarak geleceğe aktarılabilmesi için koruma kararları verilmiştir.

Sonuç olarak, yapıların günümüze ulaşmış tarihi kimliğinin öğelerini oluşturan mekânsal, biçimsel ve yapısal özellikleri ve çevre içindeki özgün konumunun korunması gerekliliği, mümkünse yıkılmadan korunmalarının, ancak mümkün değilse doğru veriler ışığında rekonstrüksiyonunun nitelikli şekilde yapılması gerekmektedir. Türkiye’de kültür varlıklarının korunması ile ilgili hizmetlerin sağlanmasına yönelik araştırma ve etkinlikler yaparak, kültür varlıklarının korunması için kamu bilincinin oluşturulması ve geliştirilmesine yönelik farklı nitelik ve kapsamlardaki çalışmaları desteklemek ve gerektiğinde ilgili merkezi ve yerel yetkilileri uyararak, ülkemizde koruma alanının geliştirilmesini sağlamak gerekmektedir. Toplumumuzun belleğini oluşturan tarihi yapıların korunması ve yaşatılarak sürdürülebilirliğinin gerçekleştirilerek gelecek nesillere bırakılması milli bir sorumluluktur. Bu çerçevede Derbentçik Camii gibi tamamen ortadan kalkmış bir köyün içinde kalan tek bir yapının tekrar yapılması sadece yapının değil, köyün isminin ve benliğinin de gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacaktır.

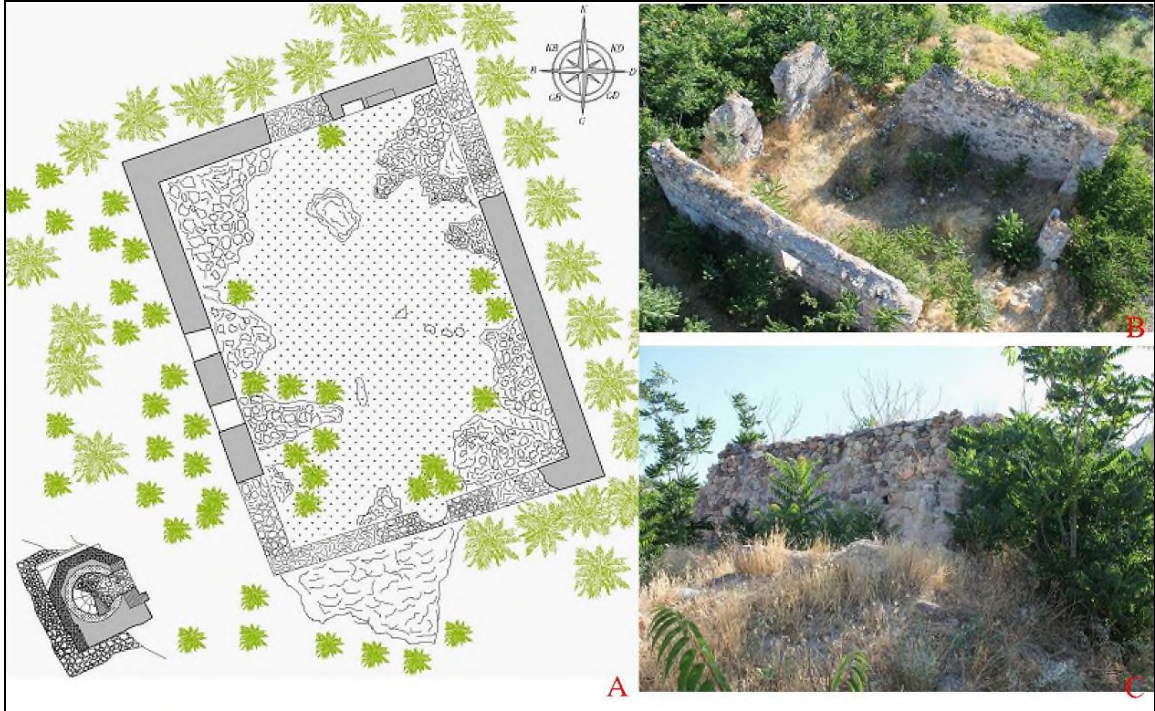
KAYNAKÇA

- Anonim.** 1973: *Ankara 1973 İl Yıllığı*, Ankara, ss. 60.
- Barkan, Ö.L. ve Meriçli, E.** 1988: *Hüdavendigâr Livası Tahrir Defteri I*, Ankara.
- Bozkurt, T.** 2004: *Beyazarı’ndaki Türk Devri Yapıları*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Bozkurt, T. ve Asar, H.** 2016: *Ankara-Beyazarı Derbentçik Camii Restitüsyon ve Sanat Tarihi Raporu*. Eha Yapı Mimarlık İnş. Tur. Taş. San. Ve Tic. Ltd. Şti., Ankara, ss. 22-23.
- Karahan, A.** 2010: *Ethem Paşa Konağı Rekonstrüksiyon Projesi ve İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, ss. 1.
- Özgüç, T.** 1945: *Beyazarı Çevresinden Getirilen Testi ve Damga Mühür*. Belleten C., IX(34): ss. 291-292; **Kansu, Ş.A.** 1952: *Ankara Civarında Paleolitik Yeni Buluntular*. IV. Türk Tarih Kongresi, Ankara, ss. 382.
- Şener, Y.** 1997: *Beyazarı Tarihte ve Bugün*, Ankara.
- Şenocak, M. ve Sağiroğlu, Ö.** 2016: *The Restoration Proposal For Mehmet Duruk Rural Dwelling in Akseki, Bucakalan Village*, Gazi University Journal of Science 29(2), ss. 391-401.
- Venedik Tüzüğü.** 1964.

RESİMLER

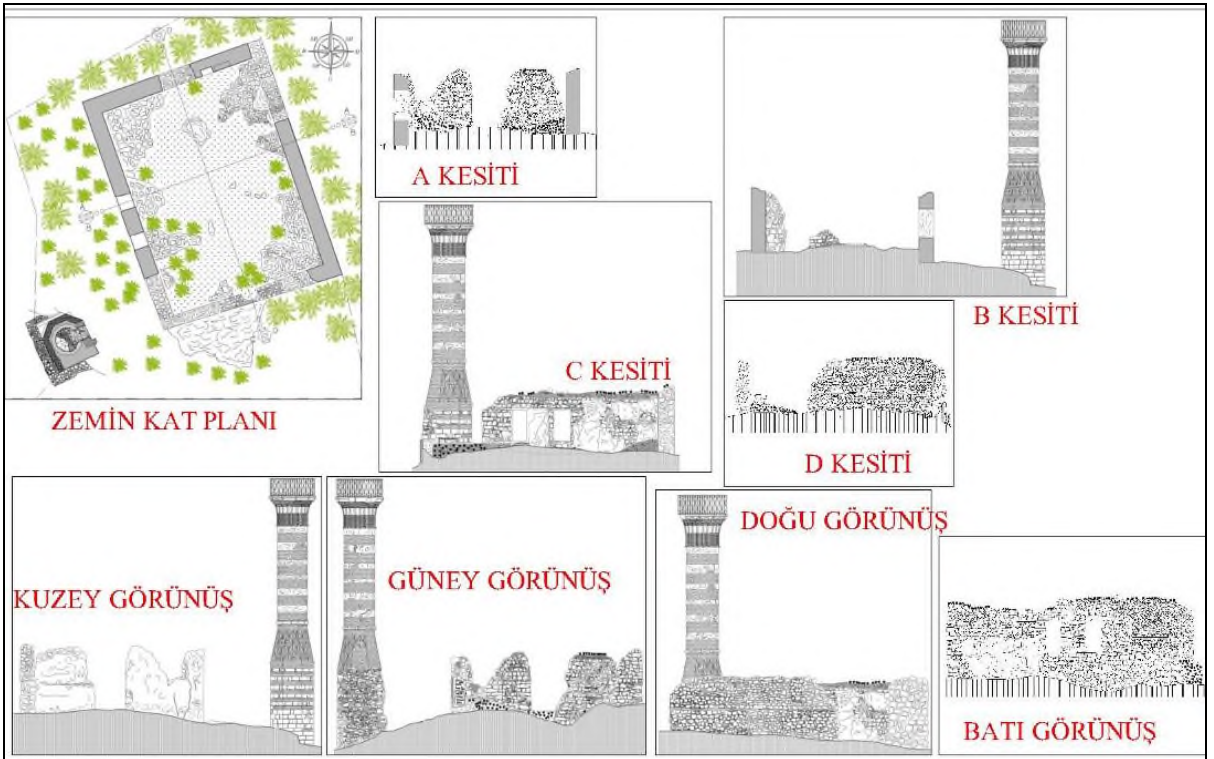
Resim 1: Cami konumu ve hâlihazır harita çizimi.

Resim 2: Cami kat planı (rölöve) ve fotoğraflar.

Resim 3: Derbentçik Camii fotoğrafları (2016).

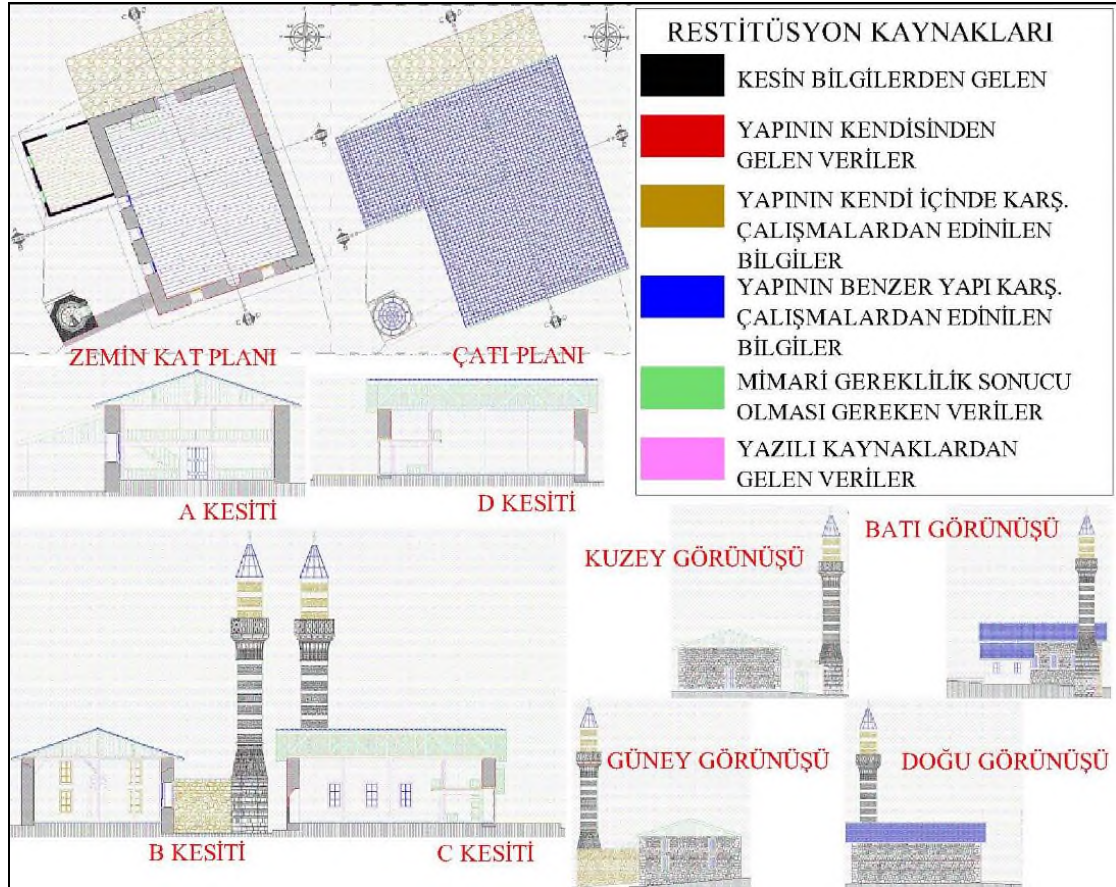
Resim 4: Derbentçik Camii ölçülü çizimleri.

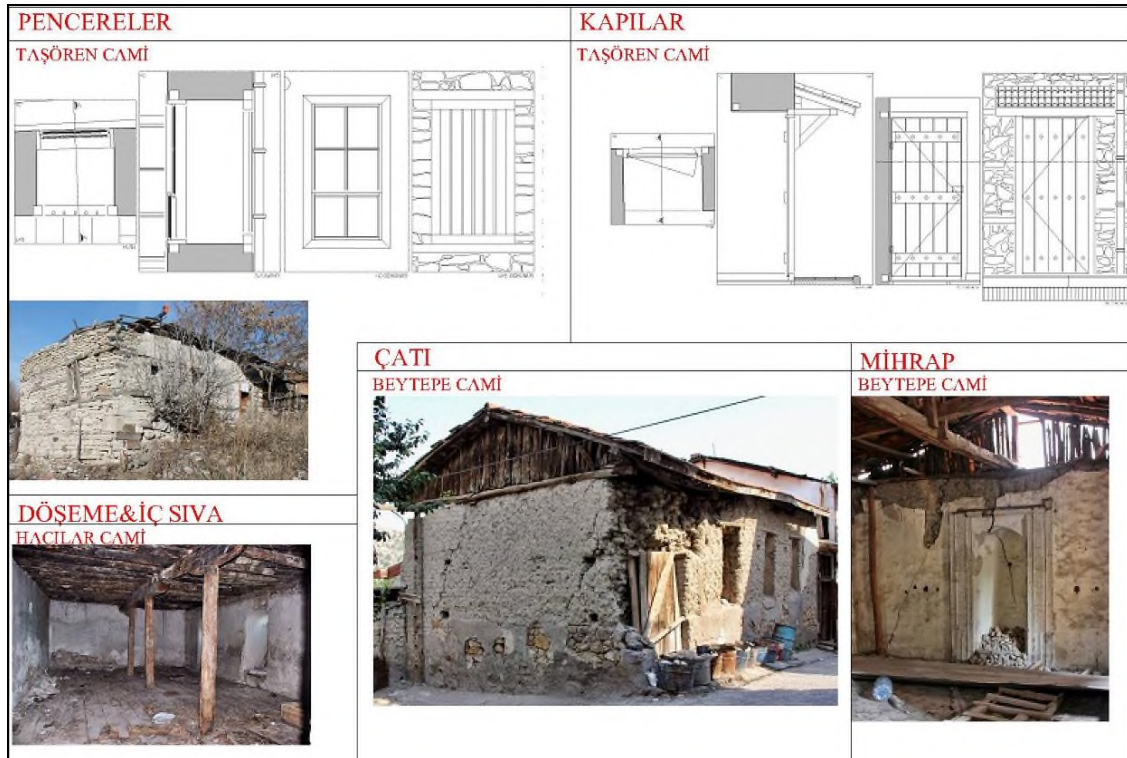
Resim 5. Derbentçik Camii batı duvarı içten görünüm fotoğrafı (2016).

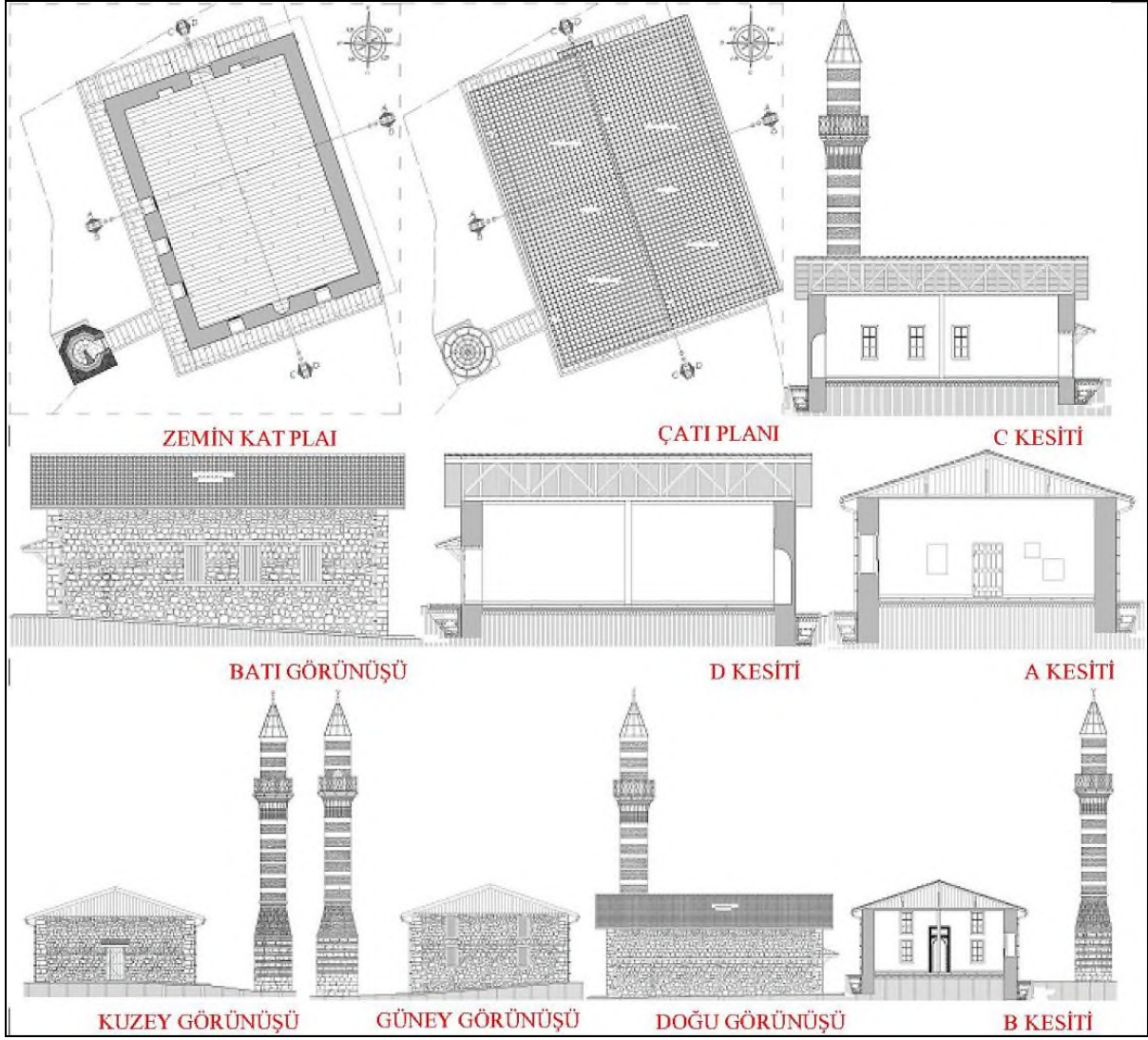
Resim 6: Restitüsyon kaynakları (1. dönem).

Resim 7: Restitüsyon kaynakları (2. dönem).

Resim 8. Karşılaştırmalı çalışma tablosu (Taşören Camii Gündül ilçesinde, diğer camiler ise Beypazarı ilçesinde bulunmaktadır).

Resim 9. Rekonstrüksiyon önerisi.